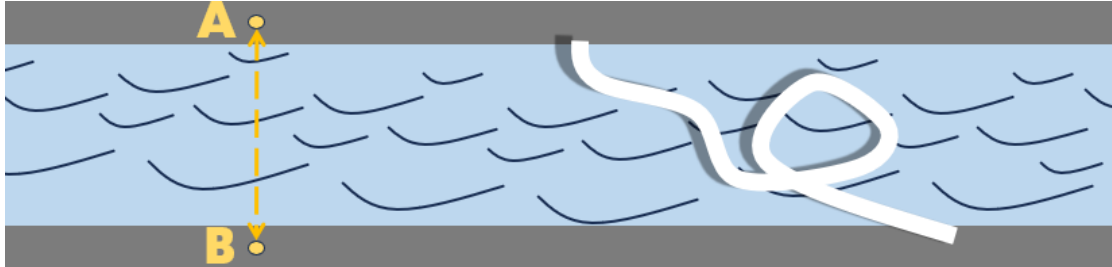

בני גורן

חידה

מלך של ארץ קדומה ביקש מהמהנדס שלו שיבנה לו גשר חדש לחצות את הנהר שיחליף את הגשר המפותל שמקשה על המעבר. בהיעדר כלי מדידה מתאימים – המהנדס יכול למדוד את רוחב הנהר באמצעות צעדים של משרתי המלך בלבד.

כיצד יוכל המהנדס לחשב את רוחב הנהר (AB) בעזרתם של ארבעה משרתים של המלך?

למורה:

נושא: גיאומטריה במישור.

תת-נושא: משולשים חופפים.

למי מתאימה החידה?

1. תלמידי י' 4 או 5 יח"ל.
2. תלמידי 3 יח"ל – לקראת או לאחר לימוד דמיון משולשים בכיתה י"א (ספר חלק ג')

בני גורן

פתרון החידה

רמז 1: מה הבעיה בחידה? אין לנו כיצד למדוד את המרחק AB על גבי המים.

האם נוכל להעביר את הגודל AB ליבשה?

רמז 2: היכן בגיאומטריה נוכל לפגוש קטעים שווים בגודלם?

חשבו על מרובעים ומשולשים שאתם יודעים לעבוד איתם.

רמז 3: אם ננסה להשתמש במרובעים נראה שאין לנו דרך טובה למדוד את הזוויות ולהבטיח

שהקטע שאורכו שווה ל-AB אכן שווה לו בדיוק.

לכן, כדאי שננסה להשתמש במשולשים וליצור על היבשה קטע שבאופן ודאי יהיה שווה

לאורך AB.

רמז 4: כדי לעשות זאת – נרצה לבנות שני משולשים חופפים בעזרת ארבעת המשרתים של

המלך.

פתרון: ראשית, נמקם שני משרתים בנקודות A ו-B שיסמנו את המרחק שאותו צריך למדוד.

הדרך הטובה ביותר ליצור את המשולשים החופפים היא להתחיל לצעוד מנקודה A על

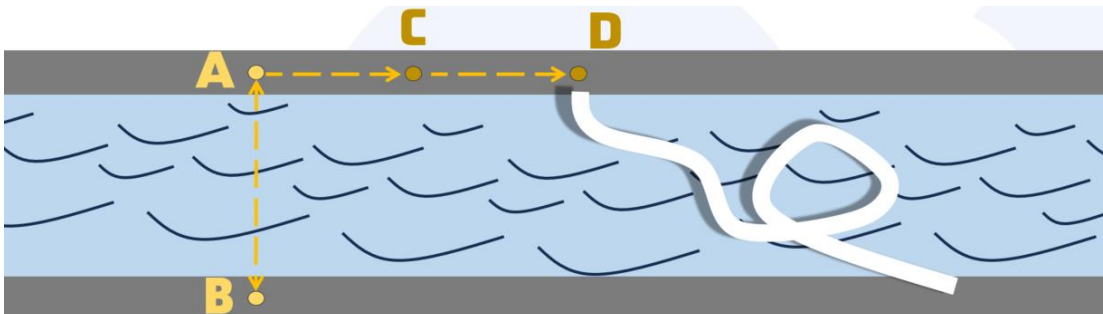
גדת הנהר במקביל לנהר עד לנקודה C. שם נמקם משרת נוסף.

לאחר מכן נרצה להתקדם שוב את אותו מספר הצעדים שהלכנו מ-A ל-C, ונקמם בנקודה

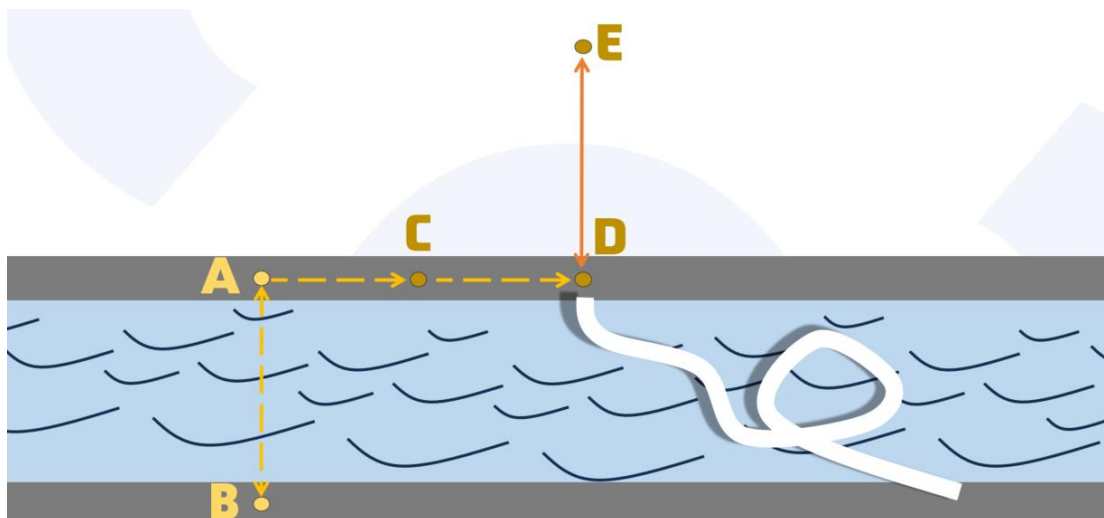
הבאה (D) משרת נוסף כך שהקטע AC יהיה שווה בגודלו לקטע DC לקראת החפיפה.

ברגע זה סיימנו להעמיד את כלל המשרתים שלנו.

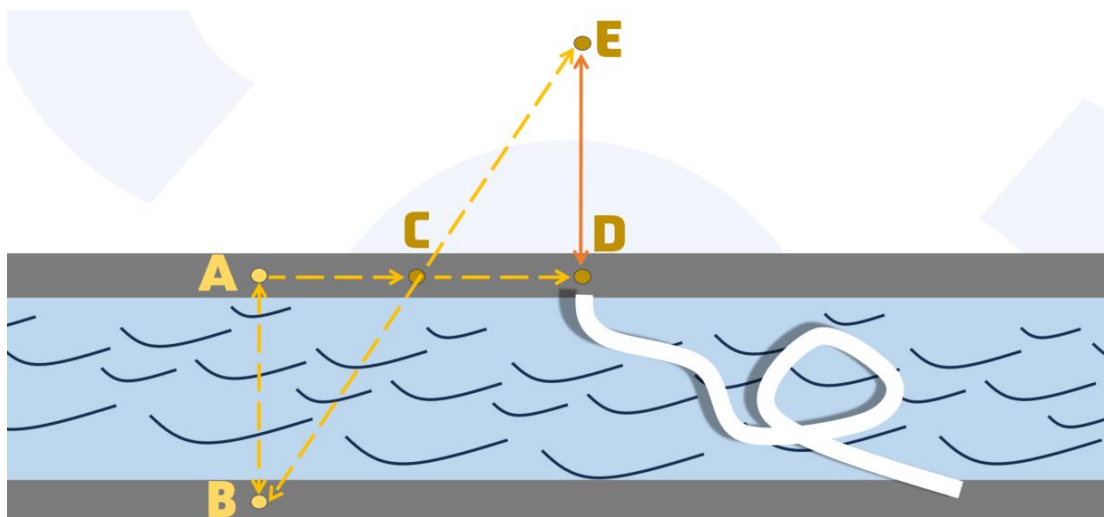
בני גורן

כעת נתחיל לעלות בצורה אנכית לנהר מהנקודה D עד שנגיע לנקודה E באופן שבו הקטע DE יהיה שווה לקטע המקורי AB.

כיצד נדע מתי עלינו לעצור ולקבוע את מיקומה של הנקודה E אם איננו יודעים מה האורך של AB?

כדי להבטיח שמשולשים יהיו חופפים עלינו לוודא שכאשר נסתכל מהנקודה E על הנקודה B (אלו שני קודקודים מתאימים בחפיפת המשולשים) המשרת שעומד בנקודה C יסתיר לנו את המשרת שעומד בנקודה B באופן הבא:

כך נוכל ליצור שני משולשים חופפים לפי זווית, צלע, זווית.

כאשר הצלעות השוות הן AC ו-DC (משום שמדדנו אותו מספר צעדים בין הנקודות). והזוויות השוות הן: שתי הזוויות הקודקודיות (על הקודקוד C) והזוויות הישרות הנוצרות בקודקודים A ו-D. הן ישרות משום שהקטע AD מקביל לנהר והקטעים AB ו-DE מאונכים לנהר.